

EUROOPA KOHTU OTSUS

21. september 1989*

(Kohustuste täitmata jätmise liikmesriigi poolt – Ühenduse omavahendite kindlaks määrata jätmise ja mitteandmine tema käsutusse)

[...]

Kohtuasjas 68/88,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: õigusnõustajad J. Forman ja D. Gouloussis, komisjoni õigustalituse ametnik X. A. Yataganas, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis c/o: õigustalituse ametnik Georgios Kremlis, Wagner Centre, Kirchberg,

hageja,

versus

Kreeka Vabariik,

kostja,

mille esemeks on taotlus tuvastada, et Kreeka Vabariik on rikkunud oma ühenduse õiguses ettenähtud kohustusi, jättes kindlaks määrata ja pettusega ühenduse eelarvesse maksmata omavahendid deklareerides teatud Jugoslaavia maisi teise liikmesriiki eksportimisel Kreeka päritolu maisiks, ja keeldudes võtmast muid asjakohaseid meetmeid,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president O. Due, kodade esimehed T. Koopmans, R. Joliet ja F. Grévisse, kohtunikud Sir Gordon Slynn, C. N. Kakouris, J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias ja M. Díez de Velasco,

kohtujurist: G. Tesauro,

kohtusekretär: vanemametnik B. Pastor,

kuulanud ära suuliseks menetluseks koostatud ettekande,

kuulanud 16. mai 1989. aasta istungil ära poolte kohtukõned,

* Kohtumenetluse keel: kreeka.

kuulanud 30. juuni 1989. aasta istungil ära kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

Põhjendused

1. Euroopa Ühenduste Komisjon esitas 7. märtsil 1988. aastal Euroopa Kohtusse saabunud avaldusega EMÜ asutamislepingu artikli 169 alusel hagi, milles palus tuvastada, et Kreeka Vabariik on rikkunud oma ühenduse õiguses ettenähtud kohustusi, jättes kindlaks määramata ja pettusega ühenduse eelarvesse maksmata omavahendid, deklareerides Jugoslaaviast tollimaksuvabalt Kreekasse imporditud teatud maisipartiid teise liikmesriiki eksportimisel Kreeka päritolu maisiks, ja keeldudes võtmast muid asjakohaseid meetmeid.
2. 1986. aasta lõpus, pärast komisjonile teatavaks saanud teatud teabe põhjal algatatud põhjalikku uurimist, jõudis komisjon järeldusele, et kaks maisipartiid, mis ettevõtte ITCO eksportis 1986. aasta mais Kreekast Belgiasse, sisaldasid tegelikult Jugoslaaviast imporditud maisi, kuigi Kreeka ametiasutused deklareerisid ametlikult, et kõnealused partiid sisaldavad Kreeka maisi. Seetõttu ei võetud ühenduse omavahenditesse makstavat põllumajandusmaksu. Komisjon on arvamusel, et pettus pandi toime teatud Kreeka riigiteenistujate osalusel ja hiljem väljastasid mitmed kõrgemad riigiteenistujad pettuse varjamiseks valedokumente ning esitasid valetunnistusi.
3. 21. jaanuaril 1987. aastal teatas komisjon Kreeka valitsusele uurimise tulemustest ja kutsus teda võtma järgmisi meetmeid:
 - i) komisjonile Jugoslaavia maisi impordilt põllumajandusmaksu maksmine koos intressiga;
 - ii) pettuse toimepanijatelt tasumata summade tagasinõudmine;
 - iii) pettuse toimepanijate ja kaasosaliste suhtes kriminaal- või distsiplinaarmenetluse algatamine;
 - iv) alates 1985. aastast teostatud teraviljadega seotud teatud impordi-, ekspordi- ja transiiditoimingute uurimine.Kreeka ametiasutustele anti kaks kuud aega komisjonile võetud meetmetest teatamiseks.
4. Kreeka ametiasutused vastasid, et on antud korraldus haldusuurimise algatamiseks ja asi on antud uurimiskohtuniku kätte ning enne komisjoni nimetatud meetmete võtmist tuleb oodata kohtu otsust.
5. Pärast täiendavat kirjavahetust, mis ei andnud positiivset tulemust, algatas komisjon 27. juulil 1987. aastal menetluse vastavalt asutamislepingu artiklile 169, kutsudes Kreeka

Vabariiki esitama oma märkused. Kreeka Vabariik vastas 27. augusti 1987. aasta kirjaga, milles ta põhiliselt kordas, et tuleb oodata menetluses olevate haldus- ja kohtuliku uurimise tulemusi.

6. 9. oktoobril 1987. aastal andis komisjon välja põhjendatud arvamuse, millele saadetud ainsas (ja hilinevad) Kreeka valitsuse vastuses korrati eelnevaid seisukohti.
7. Seejärel algatas komisjon käesoleva hagi. Kreeka Vabariik, keda oli menetlusest nõuetekohaselt teavitatud, ei esitanud ettenähtud aja jooksul ühtegi märkust. Komisjon palus Euroopa Kohtul kodukorra artikli 94 lõike 1 kohaselt teha tagaseljaotsus.
8. Menetluse käigust ja komisjoni märkustest ning vastuväidetest täielikuma ülevaate andmiseks viidatakse kohtuistungis ettekandele, mida edaspidi mainitakse ja arutatakse ainult niivõrd, kuivõrd see on kohtu argumentatsioonis vajalik.
9. Enne komisjoni märkuste uurimist on asjakohane rõhutada, et kodukorra artikli 94 lõike 2 kohaselt peab kohus tagaseljaotsuse tegemisel, nagu ka käesolevas kohtuasjas, kaaluma ainult hagi põhjendatust, kontrollima „kas hageja väited on põhjendatud”.

Esimene väide

10. Komisjon kinnitab, et jättes kindlaks määramata ja ühenduse omavahenditesse kandmata mitteliikmesriigist imporditud teatud maisipartiidelt makstavad põllumajandusmaksud, jättis Kreeka Vabariik täitmata oma kohustused.
11. Vastavalt nõukogu 29. oktoobri 1975. aasta määruse (EMÜ) nr 2727/75 teraviljaturu ühise korralduse kohta (EÜT 1975, L 281, lk 1) artikli 31 lõikele 1 tuleb maisi ühendusse importimisel tasuda maks, „mis võrdub [...] künnishinnaga, millest on lahutatud CIF-hind”. Kõnealune põllumajandusmaks on üks allikaist, millest vastavalt nõukogu 21. aprilli 1970. aasta otsusele 70/243 liikmesriikide rahaliste osamaksete asendamise kohta ühenduste omavahenditega (EÜT inglisekeelne eriväljaanne, 1970 (I), lk 224) moodustuvad omavahendid, mis kantakse ühenduste eelarvesse. Nõukogu 19. detsembri 1977. aasta määruses nr 2891/77, millega rakendatakse eelnimetatud 21. aprilli 1970. aasta otsus (EÜT 1977, L 336, lk 1), on sätestatud, et liikmesriigid määravad kindlaks omavahendid ja annavad need komisjoni käsutusse, kandes vahendid komisjoni arvele hiljemalt maksu kindlaksmääramise kuule järgneva teise kuu 20. kuupäevaks.
12. Komisjoni üksikasjalikest märkustest, mida ei lükka ümber ükski kohtule esitatud tõend, ilmneb, et laevadega Alfonsina ja Flamingo Belgiasse veetud mais, mille päritolumaaks Kreeka ametiasutused ekspordideklaratsioonis märkisid Kreeka, oli tegelikult varem Jugoslaaviast imporditud mais.
13. Kohus ei pea väljendama oma arvamust seoses olukorraga, milles ametlikud dokumendid koostati või seoses teo toimepannud isikute vastutusega. Tuleb lihtsalt sedastada, et sellega hoiduti kõrvale 1986. aasta mais Jugoslaaviast Kreekasse imporditud maisilt

makstavatest põllumajandusmaksudest summas 447 053 406 drahmi – summa, mida ei ole vaidlustatud.

14. Ühenduse omavahenditesse makstavate maksude kindlaksmääramata ja nende hiljemalt 20. juuliks 1986. aastal ühenduse käsutusse andmata jätmisega rikkus Kreeka Vabariik määrustes 2727/75 ja 2891/77 sätestatud kohustusi.

15. Seega tuleb komisjoni esimese väitega nõustuda.

Teine väide

16. Komisjon väidab, et kuna Kreeka ametiasutused viivitasid eelnimetatud summa komisjoni arvele kandmisega, peavad nad vastavalt määruse 2891/77 artiklile 11 maksuma intressi.

17. Tuleb meeles pidada, et nagu nähtub 20. märtsi 1986. aasta kohtuotsusest kohtuasjas 303/84 *komisjon v Saksamaa Liitvabariik* (EKL 1986, lk 1171), on kohustus määrata kindlaks ühenduse omavahendid, kohustus kanda need õigeaegselt komisjoni arvele ning kohustus maksta intressi omavahel lahutamatuult seotud. Samast kohtuotsusest ilmneb, et viivist tuleb maksta „olenemata põhjusest, miks vahendid komisjoni kontole hilinenult kanti”.

18. Järelikult tuleb otsustada, et Kreeka Vabariik rikkus komisjoni arvele maksmata jäetud summade pealt intressi maksmata jätmisega oma kohustusi ühenduse ees.

19. Seega tuleb komisjoni teise väitega nõustuda.

Kolmas väide

20. Komisjon väidab, et Kreeka ametiasutused ei võtnud mingeid meetmeid Jugoslaaviast Kreekasse imporditud maisilt maksmata jäänud põllumajandusmaksu sissenõudmiseks ja jättis seega täitmata talle nõukogu 24. juuli 1979. aasta määrusega nr 1697/79 impordi- või eksporditollimaksude maksmist nõudvale tolliprotseduurile suunatud kauba eest tasumata jäänud impordi- või eksporditollimaksude tollivormistusjärgse sissenõudmise kohta (EÜT 1979, L 197, lk 1) pandud kohustuse.

21. Kõnealuse väitega tuleb samuti nõustuda, sest kohtule pole esitatud ühtegi komisjoni väiteid ümberlukkavat tõendit.

Neljas väide

22. Komisjoni sõnul on liikmesriigid asutamislepingu artikli 5 kohaselt kohustatud trahvima iga ühenduse õigust rikkunud isikut samaväärselt siseriiklikku õigust rikkunud isikuga. Kreeka Vabariik rikkus kõnealust kohustust, kui ta jättis pettuse toimepanijate ja selle tellimisel ja varjamisel koostööd teinud isikute suhtes algatamata siseriiklikus õiguses ettenähtud kriminaal- või distsiplinaarmenetluse.

23. Tuleks märkida, et asutamislepingu artiklis 5 on sätestatud, et juhul kui ühenduse õigusaktides ei ole rikkumise eest konkreetset karistust ette nähtud või viidatakse sel eesmärgil siseriiklikule õigusele, eeskirjadele ja haldussätetele, peab liikmesriik võtma kõik vajalikud meetmed ühenduse õiguse kohaldamise ja täitmise tagamiseks.
24. Kuigi liikmesriik võib karistuse valida oma äranägemisel, peab ta tagama, et ühenduse õiguse rikkumisi karistatakse tingimustel, mis on nii sisult kui vormilt analoogsed sarnase iseloomu ja olulisusega siseriikliku õiguse rikkumise karistamise tingimustega ja mis igal juhul tagavad karistuse tõhususe, proportsionaalsuse ja hoiatava mõju.
25. Lisaks peavad siseriiklikud asutused käsitlema ühenduse õiguse rikkumisi sama hoolikalt kui vastavate siseriiklike seaduste rikkumisi.
26. Käesoleva kohtuasja toimikust ei nähtu, et Kreeka ametiasutused oleksid algatanud kriminaal- või distsiplinaarmenetluse komisjoni poolt hukkamõistetud pettuse korraldajate ja varjajate suhtes või et miski oleks takistanud kõnealuste menetluste algatamist.
27. Kohtueelses etapis väitis Kreeka valitsus, et asi on antud arutamiseks siseriiklikule kohtule ning et tuleb oodata kohtuliku uurimise tulemust. Komisjonil on siiski õigus, kui ta kõnealust vastuväidet tagasi lükates märgib, et tema käsutuses oleva teabe kohaselt käsitleb kõnealune õigusmenetlus, mille tegelikult algatas ITCO konkurent, mitte siseriiklik asutus, ainult laevaga Alfonsina veetud partiiga seotud pettust.
28. Kõnealuseid asjaolusid arvesse võttes tuleb komisjoni väitega nõustuda.

Viies väide

29. Komisjon väidab, et jättes teostamata nõuetekohase kontrolli ja järelepärimise ning jättes rakendamata komisjoni nõutud täiendavad kontrollmeetmed, rikkus Kreeka Vabariik nõukogu määruse 2891/77 artiklites 1 ja 18 ettenähtud kohustusi.
30. Kõnealuse määruse artiklis 18 on sätestatud:
- "(1) Liikmesriigid kontrollivad ja teevad järelepärimisi seoses [...] omavahendite kindlaksmääramise ja kasutatavaks tegemisega
- (2) Vastavalt sellele liikmesriigid:
- (i) rakendavad komisjoni põhjendatud taotluse korral lisakontrolli [...]" [mitteametlik tõlge]
31. Tuleb märkida, et kohtueelses etapis väitsid Kreeka ametiasutused, et kahe kõnealuse maisi eksporditehingu haldusuurimine on tehtud ülesandeks rahandusministeeriumile. Kuna aga puudub täpne teave uurimise iseloomu, ulatuse ja tulemuste kohta, leiab kohus, et kõnealust uurimist ei saa lugeda määruse nr 2891/77 artikli 18 lõikes 1 ettenähtud „kontrolliks ja järelepärimiseks”.

32. Samuti tuleb märkida, et 21. jaanuari 1987. aasta kirjas nõudis komisjon, et Kreeka ametiasutused „vaataksid tollivormistusjärgselt läbi kõik ITCO poolt või Salonica või Kavala sadamate kaudu teostatud teravilja impordi, ekspordi ja transiidi deklaratsioonid alates 1985. aasta algusest”. Kohtule esitatud dokumendid ei tõenda, et Kreeka Vabariik on täitnud täiendavate kontrollmeetmete võtmise kohustuse, kuigi need olid põhjendatud asjaoluga, et kahe kõnealuse tehingu uurimine ajendas komisjoni panema kahtluse alla teiste sarnaste ITCO teostatud või Salonica ja Kavala tolliasutuste käsitletud tehingute õiguspärasuse.

33. Seetõttu peab Euroopa Kohus komisjoni viimase väitega nõustuma.

34. Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel peab kohtuvaidluse kaotanud pool kandma kohtukulud. Kuna kohtuotsus on tehtud kostja kahjuks, jäetakse kohtukulud kostja kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS

otsustab:

1. Jättes ühenduse omavahenditena kindlaks määramata ja hiljemalt 20. juuliks 1986. aastaks komisjoni käsutusse andmata 1986. aasta mais mitteliikmesriigist imporditud teatud maisipartiidelt makstava põllumajandusmaksu summas 447 053 406 drahmi, rikkus Kreeka Vabariik nõukogu 29. oktoobri 1975. aasta määruses nr 2727/75 teraviljaturu ühise korralduse kohta ja nõukogu 19. detsembri 1977. aasta määruses nr 2891/77, millega rakendatakse eelnimetatud 21. aprilli 1970. aasta otsus liikmesriikide rahaliste osamaksete asendamise kohta ühenduste omavahenditega, sätestatud kohustusi.

2. Jättes maksmata viivise eelnimetatud summalt 447 053 406 drahmi, rikkus Kreeka Vabariik nõukogu 19. detsembri 1977. aasta määruses nr 2891/77, millega rakendatakse eelnimetatud 21. aprilli 1970. aasta otsus liikmesriikide rahaliste osamaksete asendamise kohta ühenduste omavahenditega, sätestatud kohustusi.

3. Jättes eelnimetatud põllumajandusmaksu tollivormistusjärgselt sisse nõudmata, rikkus Kreeka Vabariik nõukogu 24. juuli 1979. aasta määruses nr 1697/79 impordi- või eksporditollimaksude maksmist nõudvale tolliprotseduurile suunatud kauba eest tasumata jäänud impordi- või eksporditollimaksude tollivormistusjärgse sissenõudmise kohta sätestatud kohustusi.

4. Jättes algatamata kriminaal- või haldusmenetluse isikute suhtes, kes tehingutes osaledes või neid varjata aidates tegid võimalikuks eelnimetatud põllumajandusmaksust kõrvalehoidmise, rikkus Kreeka Vabariik EMÜ asutamislepingu artiklis 5 sätestatud kohustusi.

5. Jättes teostamata vajaliku kontrolli ja järelepärimised ning komisjoni nõutud täiendava kontrolli, rikkus Kreeka Vabariik nõukogu 19. detsembri 1977. aasta määruses nr 2891/77, millega rakendatakse eelnimetatud 21. aprilli 1970. aasta otsus

liikmesriikide rahaliste osamaksete asendamise kohta ühenduste omavahenditega, sätestatud kohustusi.

6. Mõista kohtukulud välja Kreeka Vabariigilt.

Due Koopmans Joliet Grévisse Slynn

Kakouris Moitinho de Almeida Rodríguez Iglesias Díez de Velasco

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 21. septembril 1989 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

J.-G. Giraud

O. Due